Κυριακή Ι' Ματθαίου: Ερμηνεία Αποστολικής περικοπής (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 13 Αυγούστου, 2020

[Α΄ Κορ. 4, 9-16]

[Υπομνηματισμός των χωρίων Α΄Κορ. 4, 9-12]

Είδες πώς φανερώνει συγχρόνως και τη σοβαρότητα και την πατρική φροντίδα του και τον φιλόσοφο νου του; Είδες πώς αφαιρεί την αλαζονεία; «*δοκῶ γάρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις* (: κάθε άλλο όμως παρά βασιλεία απολαμβάνουμε εμείς οι απόστολοι· διότι νομίζω ότι ο Θεός εμάς τους απόστολους μας παρουσίασε δημόσια και στα μάτια όλων ως τελευταίους, ως καταδίκους που πρόκειται να θανατωθούν· διότι γίναμε θέαμα σε όλο τον κόσμο, και στους αγγέλους και στους ανθρώπους. Και από τη μια μας θαυμάζουν οι ενάρετοι άνθρωποι ενώ, από την άλλη, μας περιφρονούν και μας χλευάζουν οι άλλοι)» [Α΄Κορ. 4, 9], δείχνει πάλι πολλή έμφαση και βαρύτητα με το να πει «*ἡμᾶς*». Και δεν αρκέστηκε μόνο σε αυτό, αλλά προσθέτει και το αξίωμα, ελέγχοντας έντονα τους Κορίνθιους προς τους οποίους απευθυνόταν η επιστολή: «*ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους* (: εμάς τους αποστόλους)», δηλαδή εμάς οι οποίοι υπομένουμε μύρια κακά, που σπείρουμε το κήρυγμα της ευσεβείας, που σας οδηγούμε σε αυτήν την φιλοσοφία [: ως φιλοσοφία για τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς νοείται γενικά η χριστιανική θεολογία και η κατά Χριστό άσκηση και ζωή], σε αυτήν τη φιλοσοφημένη χριστιανική ζωή που θα σας χαρίσει τα αιώνια ουράνια αγαθά· αυτούς, τους Αποστόλους δηλαδή, τους παρουσίασε δημοσίως ως τελευταίους στη σειρά ανθρώπους, ως μελλοθάνατους, δηλαδή ως καταδίκους.

Επειδή δηλαδή παραπάνω ο Παύλος τούς είχε πει ελέγχοντάς τους για την αλαζονεία καθώς και για τη λανθασμένη συμπεριφορά τους, τη φράση:«*ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν* (: για να είμαστε και εμείς βασιλείς μαζί σας)»)» [βλ. Α΄Κορ. 4, 8: «*ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν* (: και εσείς οι Κορίνθιοι έχετε αυτήν την ιδέα, ότι είστε μεγάλοι και επίσημοι. Τώρα πλέον είστε χορτασμένοι από όλα! Τώρα πλέον έχετε πλουτίσει από τις πνευματικές δωρεές! Χωρίς να έχετε μαζί σας εμάς, τους διδασκάλους σας, έχετε πλέον μόνοι σας κατακτήσει τη βασιλεία των ουρανών! Και μακάρι να βασιλεύατε, για να βασιλεύσουμε και εμείς μαζί σας...)»] και μείωσε με τον λόγο αυτό την αυστηρότητα του ελέγχου, για να μην τους κάνει να

χαλαρώσουν, επανέρχεται πάλι σε αυτό με περισσότερη πικρία και λέει: «διότι νομίζω ότι ο Θεός εμάς τους αποστόλους μας έδειξε τελευταίους ως μελλοθάνατους». Δηλαδή «από ό,τι βλέπω», λέγει, «και από ό,τι εσείς λέγετε, οι πλέον περιφρονημένοι και καταδικασμένοι είμαστε εμείς, οι οποίοι πάντοτε είμαστε εκτεθειμένοι στις ταλαιπωρίες, ενώ εσείς φαντάζεστε ήδη κατακτημένη τη βασιλεία και τις τιμές και τα έπαθλα».

Και επειδή ήθελε με τον λόγο του να δείξει ότι η κατάσταση είναι παράλογη και υπερβολικά απίθανη δεν είπε απλώς ότι εμείς είμαστε οι τελευταίοι, αλλά ότι «ο Θεός μας έκανε τελευταίους». ότι «εμείς είμαστε οι έσχατοι» αλλά ότι «ο Θεός μάς έκανε εσχάτους». Και δεν αρκέστηκε στο να πει «εσχάτους», αλλά πρόσθεσε και «μελλοθανάτους», για να δει και ο πλέον ανόητος το απίθανο των όσων ειπώθηκαν και ότι τα λεγόμενα προέρχονταν από άνθρωπο πολύ στενοχωρημένο, ο οποίος προσπαθούσε με κάθε τρόπο να τους κάνει να ντραπούν.

Και κοίταξε τη σύνεση του Παύλου. Με τους ίδιους λόγους, που όταν το απαιτεί η περίσταση, υψώνει τον εαυτό του και τον παρουσιάζει σπουδαίο και μέγα, με τους λόγους αυτούς τώρα ελέγχει εκείνους ονομάζοντας τον εαυτό του ‘’κατάδικο’’. Έτσι είναι δυνατόν να κάνει τα πάντα, όταν το καλεί η περίσταση. Εδώ βεβαίως ‘’επιθανατίους’’ ονομάζει τους καταδίκους, που είναι άξιοι μυρίων θανάτων.

«*ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις* (: διότι γίναμε θέαμα σε όλο τον κόσμο, και στους αγγέλους και στους ανθρώπους)».**Τι σημαίνει «γίναμε θέατρα στον κόσμο»;** «Δεν υποφέρουμε», λέγει, «αυτά σε μία γωνιά ούτε σε ένα μικρό μέρος της οικουμένης, αλλά παντού και επί πάντων».**Τι σημαίνει όμως και το «και στους αγγέλους»;** Είναι δυνατόν να είμαστε θέαμα για τους ανθρώπους και όχι για τους αγγέλους, όταν όσα συμβαίνουν είναι ευτελή· οι δικοί μας όμως αγώνες είναι τέτοιοι, ώστε αξίζουν να τους βλέπουν και οι άγγελοι. Κοίταξε πώς, ενώ εξευτελίζει τον εαυτό του, πάλι τον παρουσιάζει μέγα· ενώ επίσης εκείνοι υπερηφανεύονται, πώς τους παρουσιάζει ευτελείς. Επειδή δηλαδή εθεωρείτο ότι ήταν ευτελέστερο το να είναι μωροί από το να φαίνονται φρόνιμοι και το να είναι αδύνατοι από το να γίνονται ισχυροί και το να είναι περιφρονημένοι από το να είναι ένδοξοι και φημισμένοι, και επειδή πρόκειται να αποδώσει τα μεν δεύτερα σε εκείνους τα δε πρώτα τα δέχτηκε για τον εαυτό του, δείχνει ότι αυτά είναι ανώτερα από εκείνα, εφόσον χάρη σε αυτά πέτυχε να τους βλέπουν όχι μόνο όλοι οι άνθρωποι, αλλά και το σύνολο των αγγέλων· «διότι η δική μας πάλη δεν είναι μόνο προς ανθρώπους, αλλά και προς τις ασώματες δυνάμεις. Για τούτο γίνεται και μέγα θέαμα».

«*ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι* (: εμείς οι απόστολοι θεωρούμαστε από τους απίστους μωροί και ανόητοι για το όνομα του Χριστού· εσείς όμως είστε συνετοί εν

Χριστώ. Εμείς είμαστε ασθενείς και καταδιωκόμαστε από τους ανθρώπους· εσείς όμως είστε ισχυροί, διότι δεν σας βρήκε κάποιος πειρασμός. Εσείς είστε ένδοξοι, εμείς όμως είμαστε άτιμοι και περιφρονημένοι)» [Α' Κορ. 4, 10]. Πάλι και τούτο το είπε, για να προκαλέσει ντροπή, δείχνοντας ότι είναι δυνατόν να συνέρχονται στον ίδιο τόπο άνθρωποι που απέχουν τόσο πολύ μεταξύ τους. «Πώς δηλαδή είναι δυνατόν», λέγει, «σε θέματα που αφορούν στον Χριστό, εσείς μεν να είστε φρόνιμοι, ενώ εμείς άφρονες και μωροί;». Επειδή δηλαδή τους Αποστόλους μεν τους έδερναν και τους καταφρονούσαν οι άπιστοι άνθρωποι και τους ατίμαζαν και τους θεωρούσαν τιποτένιους, ενώ εκείνοι οι Κορίνθιοι απολάμβαναν τιμής και μερικοί μάλιστα θεωρούνταν σοφοί και συνετοί από πολλούς, για τούτο τα λέγει αυτά· ότι δηλαδή πώς είναι δυνατόν εκείνοι που κηρύττουν αυτά να θεωρούνται ότι είναι τα αντίθετα;

«*ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί* (: εμείς είμαστε ασθενείς και καταδιωκόμαστε από τους ανθρώπους· εσείς όμως είστε ισχυροί διότι δεν σας βρήκε κάποιος πειρασμός)». Δηλαδή «εμείς εκδιωκόμαστε, καταδιωκόμαστε, εσείς όμως δεν φοβάστε τίποτε και σας περιποιούνται». Αλλά τούτο δεν το ανέχεται η φύση του κηρύγματος. «*ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι* (: εσείς είστε ένδοξοι εμείς όμως είμαστε άτιμοι και περιφρονημένοι)». Εδώ απευθύνεται προς όσους έχουν ευγενή καταγωγή και υπερηφανεύονται για τα κοσμικά.

«*ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί* (: μέχρι την ώρα αυτή που σας γράφω, και πεινάμε και υποφέρουμε από δίψα στις περιοδείες μας, και δεν έχουμε αρκετά ρούχα, όταν στη μέση των ταξιδιών μας, μάς πιάνει ξαφνικά ο χειμώνας· και δεχόμαστε χτυπήματα και κακομεταχειρίσεις, και δεν παραμένουμε μόνιμα πουθενά, αλλά διαρκώς φεύγουμε εδώ και εκεί) «*καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί* (: και κοπιάζουμε δουλεύοντας με τα ίδια μας τα χέρια)» [Α΄ Κορ. 4, 11-12], δηλαδή δεν διηγούμαι παλαιά, αλλά πράγματα για τα οποία έχω μάρτυρα την παρούσα πραγματικότητα· διότι «δεν ομιλούμε καθόλου για τα ανθρώπινα ούτε για την δόξα του κόσμου, αλλά αποβλέπουμε μόνο στον Θεό, και αυτό ακριβώς είναι ανάγκη να κάνουμε και εμείς παντού· καθόσον δεν βλέπουν τούτο μόνο οι άγγελοι, αλλά και πριν από εκείνους ο Αγωνοθέτης».

[Υπομνηματισμός των χωρίων Α΄Κορ. 4, 10-16]

«*Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι* (: εμείς οι απόστολοι θεωρούμαστε από τους απίστους ηλίθιοι και ανόητοι για το όνομα του Χριστού, εσείς όμως είστε συνετοί εν Χριστώ. Εμείς είμαστε ασθενείς και καταδιωκόμαστε από τους ανθρώπους· εσείς

όμως είστε ισχυροί διότι δεν σας βρήκε κάποιος πειρασμός. Εσείς είστε ένδοξοι εμείς όμως είμαστε άτιμοι και περιφρονημένοι)» [Α΄Κορ. 4, 10].

Αφού γέμισε τον λόγο του με πολλή βαρύτητα-πράγμα το οποίο πλήττει περισσότερο από κάθε κατηγορία- και αφού είπε ότι «γίνατε βασιλείς χωρίς εμάς» και ότι «ο Θεός μας έδειξε στα μάτια όλων τελευταίους ως μελλοθανάτους», στη συνέχεια δείχνει πως είναι όπως οι καταδικασμένοι σε θάνατο λέγοντας: «*ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί* (: Εμείς είμαστε ασθενείς και αδύνατοι. Εσείς όμως είστε ισχυροί και ακατανίκητοι! Εσείς είστε ένδοξοι, εμείς όμως περιφρονημένοι και εξουθενωμένοι. Από την ημέρα που λάβαμε το αποστολικό αξίωμα και μέχρις αυτής της ώρας, ζούμε ανάμεσα στο πλήθος από ταλαιπωρίες και περιπέτειες. Και πεινούμε και διψούμε• και δεν έχουμε ρούχα για να προφυλαχθούμε από τις κακοκαιρίες και δεχόμαστε ραπίσματα και γρονθοκοπήματα, και συνεχώς μετακινούμαστε από τόπου σε τόπο, χωρίς να έχουμε πουθενά σταθερή παραμονή. Και κοπιάζουμε εργαζόμενοι με τα ίδια μας τα χέρια)», τα οποία ήσαν, ως γνωστόν, αποδείξεις γνησίων διδασκάλων και αποστόλων.

Αλλά εκείνοι οι Κορίνθιοι Χριστιανοί όμως που δεν είχαν αποβάλει ακόμα εντελώς τα κοσμικά φρονήματα, υπερηφανεύονταν για τα αντίθετα, για σοφία, για δόξα, για πλούτο, για τιμές. Επειδή λοιπόν ήθελε να αφαιρέσει την αλαζονεία τους και να τους δείξει ότι γι' αυτό όχι μόνο δεν πρέπει να καυχώνται, αλλά και να ντρέπονται, κατά πρώτον μεν τους διακωμωδεί λέγοντας: «Γίνατε βασιλείς χωρίς εμάς». «Δηλαδή, εγώ μεν υποστηρίζω», λέγει, «ότι ο παρών καιρός δεν είναι για τιμή και δόξα, των οποίων εσείς απολαμβάνετε, αλλά και διώξεις και ύβρεις, τις οποίες εμείς πάσχουμε. Εάν όμως δεν είναι έτσι τα πράγματα, αλλά αυτός είναι ο καιρός των αμοιβών, όπως βλέπω- και τούτο το λέγει ειρωνευόμενος- εσείς μεν είστε οι μαθητές κι όμως είστε ήδη βασιλείς, εμείς όμως οι διδάσκαλοι και απόστολοι, που προπάντων έπρεπε να λάβουμε τον μισθό, όχι μόνο έχουμε γίνει οι έσχατοι από εσάς, αλλά ζούμε και ως μελλοθάνατοι, δηλαδή ως κατάδικοι συνεχώς με ατιμώσεις και κινδύνους και πείνα και υβριζόμενοι ως μωροί και εκδιωκόμενοι και υπομένοντες τα πάνδεινα...».

Και αυτά τα έλεγε, για να κάνει και αυτούς να κατανικήσουν με αυτά τα πάθη τους, ότι οφείλουν να ποθούν με ζήλο τα παθήματα των αποστόλων στον κόσμο αυτόν, δηλαδή **τους κινδύνους και τις ύβρεις, όχι τις τιμές και τις δόξες, διότι το χριστιανικό κήρυγμα αυτά απαιτεί και όχι εκείνα**. Αλλά δεν τα λέγει έτσι απευθείας, ώστε να μη φανεί σε αυτούς φορτικός, αλλά κάνει την επίπληξη αυτήν έτσι, όπως έπρεπε στην περίπτωση. Εάν δηλαδή απροκάλυπτα ομιλούσε, θα έλεγε ως εξής: «Πλανάστε και απατάστε και έχετε πολύ απομακρυνθεί από την αποστολική νομοθεσία· διότι ο απόστολος και διάκονος του Χριστού πρέπει να φαίνεται ότι είναι ανόητος στα μάτια του κόσμου που δεν έχει εγκαταλείψει τα σαρκικά φρονήματα και

να ζει σε θλίψη και περιφρόνηση, κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε εμείς· σε εσάς όμως συμβαίνουν τα αντίθετα». Αλλά έτσι τα λεγόμενα θα φαίνονταν σε αυτούς ότι είναι εγκώμια των αποστόλων και εκείνους θα τους έκαναν θρασύτερους, διότι δήθεν θα συκοφαντούνταν για ραθυμία και ματαιοδοξία και τρυφηλότητα. Γι’ αυτό δεν ακολουθεί μεν αυτόν τον τρόπο σε όσα είπε, αλλά άλλο εντονότερο μεν, αλλά λιγότερο ενοχλητικό.

Για τον λόγο αυτόν ομιλεί με κάποια ειρωνεία λέγοντας: «Εσείς όμως θεωρείστε ισχυροί και ένδοξοι». Ενώ, εάν δεν χρησιμοποιούσε ειρωνεία, θα μπορούσε να τους πει τα εξής: «Δεν είναι δυνατόν άλλος μεν να θεωρείται ανόητος, άλλος δε φρόνιμος, άλλος μεν ισχυρός, άλλος δε ασθενής, τη στιγμή που το κήρυγμα του Χριστού απαιτεί άλλα. «Δηλαδή, εάν επιτρεπόταν άλλοι μεν να είναι τούτο, άλλοι δε εκείνο, ίσως θα είχαν κάποια δικαίωση τα λεγόμενα από εσάς· τώρα όμως δεν επιτρέπεται να φαίνεται κανείς ότι είναι φρόνιμος, ένδοξος και ότι έχει απαλλαγεί από κινδύνους. Ειδάλλως, είναι επόμενο ότι ο Θεός έχει προτιμήσει εσάς από εμάς, εσάς τους μαθητές από εμάς τους διδασκάλους που μύρια υποφέρουμε. Και αν κανείς δεν θα μπορούσε να πει αυτό, απομένει εσείς να ακολουθείτε επίμονα τη δική μας ζωή».

«Και ας μη φανταστεί κανείς», λέγει, «ότι αναφέρομαι μόνο σε πράγματα του παρελθόντος»· «*ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν* (: μέχρι την ώρα αυτή που σας γράφω, και πεινάμε και υποφέρουμε από δίψα στις περιοδείες μας, και δεν έχουμε αρκετά ρούχα, όταν στη μέση των ταξιδιών μας, μάς πιάνει ξαφνικά ο χειμώνας· και δεχόμαστε χτυπήματα και κακομεταχειρίσεις, και δεν παραμένουμε μόνιμα πουθενά, αλλά διαρκώς φεύγουμε εδώ και εκεί)» [Α΄Κορ. 4, 11]. Βλέπεις ότι **τέτοιος πρέπει να είναι όλος ο βίος των Χριστιανών, και όχι μία ή δύο μόνο ημέρες** ; Διότι ούτε αν είναι κάποιος αθλητής στεφανώνεται, αν κερδίσει μία μονάχα νίκη και κατόπιν ηττηθεί. «Και πεινάμε», κατ’ αντίθεση προς όσους ζουν τρυφηλή ζωή· «και μας κακομεταχειρίζονται» κατ’ αντίθεση προς τους αλαζόνες· «και περιπλανιόμαστε», διότι εκδιωκόμαστε, λέγει· «και έχουμε ελλείψεις σε ρουχισμό», κατ’ αντίθεση προς όσους είναι πλούσιοι· «και κοπιάζουμε» κατ’ αντίθεση πλέον προς τους ψευδαποστόλους, που δεν ανέχονται ούτε να εργάζονται ούτε να κινδυνεύουν, αλλά οι ίδιοι να καρπούνται.

«Όμως εμείς», λέγει, «δεν είμαστε τέτοιοι, αλλά μαζί με τους εξωτερικούς κινδύνους που έχουμε να αντιμετωπίσουμε, και οι ίδιοι με τη συνεχή εργασία θέτουμε σε συνεχή δραστηριοποίηση τους εαυτούς μας. Και το σπουδαιότερο είναι ότι κανείς δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι δυσανασχετούμε γι' αυτά, διότι ανταμείβουμε με τα αντίθετα εκείνους που μας κάνουν αυτά». Μέγα δηλαδή είναι τούτο, όχι η κακοπάθεια- διότι αυτή είναι κοινή μοίρα όλων- αλλά το **να μην αναστατωνόμαστε ούτε να δυσανασχετούμε, όταν πάσχουμε** . Εμείς όμως όχι μόνο δεν δυσανασχετούμε, αλλά και ευφραινόμαστε, και απόδειξη τούτου είναι το

ότι **εκείνους που μας βλάπτουν τους αμείβουμε με ευεργεσίες**.

Και ότι τούτο ακριβώς έκαναν οι Απόστολοι, άκουσε τα επόμενα: «*λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι* (: και κοπιάζουμε δουλεύοντας με τα ίδια μας τα χέρια. **Την ώρα που μας βρίζουν εκείνοι που απιστούν στο ευαγγέλιο και μας περιγελούν, εμείς ευχόμαστε το καλό τους. Ενώ μας καταδιώκουν, δείχνουμε ανοχή στους διώκτες μας, ενώ μας δυσφημούν και μας συκοφαντούν, απαντάμε με λόγια γλυκά και παρηγορητικά.** Σαν καθάρματα και σκουπίδια του κόσμου γίναμε, αποβράσματα ακάθαρτα της κοινωνίας στα μάτια όλων μέχρι τη στιγμή αυτή)» [Α΄Κορ. 4, 12-13], δηλαδή **μωροί για τον Χριστό**· διότι **εκείνος που βλάπτεται και όμως ούτε εκδικείται ούτε θλίβεται, φαίνεται στους απίστους ότι είναι ανόητος και περιφρονημένος και αδύνατος**. Και για να μην κάνει τον λόγο του ενοχλητικότερο με το να περιορίσει τα πάθη μονάχα στη δική τους πόλη, τι λέγει; «Γίναμε σαν σκουπίδια και αποβράσματα όχι της πόλεώς σας, αλλά του κόσμου όλου»· και πάλι· «Γίναμε ως ακαθαρσία όλων»· όχι μόνο δική σας, αλλά όλων.

Όπως ακριβώς λοιπόν, όταν ομιλεί περί της προνοίας του Χριστού, αφού αφήσει τη γη, τον ουρανό, όλη την κτίση, φέρει τον Σταυρό ως απόδειξη, έτσι και όταν θελήσει να επισύρει την προσοχή στον εαυτό του, αποσιωπά τα θαυματουργικά σημεία που έκανε με τη χάρη του Θεού και αναφέρει τα όσα έπαθε προς χάριν αυτών. Έτσι και εμείς, όταν αδικούμαστε από κάποιους και καταφρονούμαστε, συνηθίζουμε να αναφέρουμε όσα πάθαμε προς χάριν τους. «Γίναμε ως ακαθαρσία όλων έως τώρα». Έδωσε δυνατό χτύπημα στο τέλος. «Όλων δε», λέγει, «όχι των διωκόντων, αλλά αυτών, εξαιτίας των οποίων πάσχουμε αυτά· δηλαδή χρωστώ πολλή ευγνωμοσύνη σε αυτούς». **Τα λεγόμενα δείχνουν άνθρωπο που βαρυθυμεί, όμως δε θλίβεται ο ίδιος, αλλά που θέλει εκείνους να πλήξει. Αυτός δηλαδή έχει μυρίους λόγους να τους κατηγορήσει, και όμως τους ασπάζεται. Για τον λόγο αυτό και ο Χριστός παραγγέλλει να υπομένουμε τις ύβρεις με πραότητα** , για να ζούμε και εμείς οι ίδιοι με φιλοσοφία [στους εκκλησιαστικούς συγγραφείς ο όρος ‘’φιλοσοφία’’ σημαίνει γενικώς τη χριστιανική θεολογία και την κατά Χριστόν άσκηση και ζωή] και **για να κάνουμε εκείνους να ντρέπονται περισσότερο· διότι τούτο το επιτυγχάνει κανείς όχι τόσο με ύβρεις, όσο με τη σιωπή.**

Έπειτα, επειδή είδε ότι η πληγή ήταν αφόρητη, ταχέως τη θεράπευσε με το να πει: «*Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ* (: δεν θέλω με αυτά που σας γράφω να σας ντροπιάσω, αλλά σαν παιδιά μου αγαπητά σας συμβουλεύω)»[Α΄Κορ. 4, 14]. «Δηλαδή, δεν τα λέγω αυτά», λέγει, «για να σας ντροπιάσω». Αυτό που έκανε με τα λόγια ισχυρίζεται ότι δεν το έχει κάνει, μάλλον δε λέγει ότι το έχει κάνει μεν, αλλά όμως όχι με κακή διάθεση και εμπάθεια· διότι είναι άριστη η θεραπεία αυτή, δηλαδή, **αφού είπε κανείς ό,τι θέλει, να**

προσθέσει την δικαιολόγηση της σκέψεώς του· διότι, το να μην ομιλήσει δεν ήταν δυνατό, επειδή θα παρέμεναν αδιόρθωτοι, το να ομιλήσει όμως και να αφήσει πάλι ανίατη την πληγή θα ήταν φοβερό· για τον λόγο αυτόν **απολογείται με σοβαρότητα**. Και αυτό όχι μόνο δε ματαιώνει την τομή, αλλά την κάνει να πάει βαθύτερα στην πληγή, καθώς μετριάζει όλο τον πόνο· **διότι εκείνος που άκουσε ότι τα λέγει αυτά όχι από διάθεση χλευασμού αλλά από αγάπη, δέχεται περισσότερο την διόρθωση**.

Και εδώ επίσης υπάρχει πολλή σοβαρότητα και ντροπή. Δηλαδή δεν είπε ως διδάσκαλος ούτε ως απόστολος, ούτε ως μαθητές που τους είχε- πράγμα το οποίο το άξιζε- αλλά «σας συμβουλεύω ως τέκνα μου αγαπητά»· και δεν τους ονόμασε απλώς τέκνα, αλλά ποθητά τέκνα. «Συγχωρήστε με», τους λέγει, «και αν έχω πει κάτι βαρύ, το είπα από αγάπη». Και δεν είπε «σας επικρίνω», αλλά «σας συμβουλεύω». Και ποιος δε θα δεχόταν να ακούσει έναν πατέρα που στενοχωριέται και συμβουλεύει τα πρέποντα; Για τον λόγο αυτόν δεν είπε τούτο προηγουμένως, αλλά αφού τους επέπληξε. «Τι λοιπόν;», θα έλεγε κάποιος, «δεν ενδιαφέρονται για μας οι άλλοι διδάσκαλοι;». Δεν εννοώ τούτο, αλλά δεν ενδιαφέρονται τόσο πολύ. Αλλά τούτο μεν δεν το είπε αμέσως, το υποδήλωσε όμως με την ιδιότητα και το όνομα με το να χρησιμοποιήσει τις λέξεις «παιδαγωγόν» και «πατέρα».

Καθόσον, λέγει: «*ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας* (: Ναι. Σας συμβουλεύω με πατρική λαχτάρα και στοργή· διότι εάν έχετε πάρα πολλούς παιδαγωγούς και διδασκάλους εν Χριστώ, δεν έχετε όμως πολλούς πατέρες)» [Α΄Κορ. 4, 15]. **Εδώ δεν υποδηλώνει το αξίωμα, αλλά το υπερβολικό μέγεθος της αγάπης**. Και με το να προσθέσει το «*ἐν Χριστῷ*», δεν έθιξε εκείνους, αλλά και ενθάρρυνε αυτούς με το να ονομάσει όχι κόλακες, αλλά παιδαγωγούς εκείνους, οι οποίοι εργάζονταν με προθυμία και αναλάμβαναν τους κόπους· συγχρόνως υποδήλωσε και τη δική του φροντίδα. Και δεν είπε: «αλλά όμως δεν έχετε πολλούς διδασκάλους», αλλά είπε «δεν έχετε πολλούς πατέρες». Έτσι δεν ήθελε να αναφέρει το αξίωμά του ούτε να υπενθυμίσει ότι από αυτόν είχαν ωφεληθεί περισσότερο, αλλά, αφού συγχώρησε εκείνους για το ότι πολύ είχε κοπιάσει προς χάριν τους- διότι τέτοιος πρέπει να είναι ο παιδαγωγός- κρατεί για τον εαυτό του την υπερβολική αγάπη· διότι τέτοιος πρέπει να είναι ο πατέρας.

Και δεν λέγει ότι «κανείς δεν σας αγαπά τόσο πολύ», πράγμα το οποίο θα ήταν ανεύθυνο, αλλά αναφέρει κάποιο συγκεκριμένο γεγονός. Ποιο λοιπόν είναι αυτό; «*ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα* (: ένα και μόνο πνευματικό πατέρα έχετε, εμένα· διότι εγώ με το κήρυγμα του ευαγγελίου σάς γέννησα πνευματικά, με την χάρη που μου έδωσε η κοινωνία και η σχέση μου με τον Χριστό)».

«*ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*»· «δεν το θεωρώ έργο δικό μου». Πάλι πλήττει εκείνους οι οποίοι

αποδίδουν σε αυτόν την επιτυχία της διδασκαλίας. «*Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ* (: εάν για άλλους δεν είμαι απόστολος τουλάχιστον όμως για εσάς είμαι απόστολος· διότι η σφραγίδα με την οποία πιστοποιείται επίσημα το αποστολικό μου αξίωμα, με την χάρη του Κυρίου, τους οποίους οδήγησα στον Χριστό)» [Α΄Κορ. 9, 2].

Και πάλι λέγει «εγώ σας φύτευσα» και «εγώ σας γέννησα». Δεν είπε: «κήρυξα το Ευαγγέλιο σε σας», αλλά «εγώ σας γέννησα», χρησιμοποιώντας όρους της φύσεως. Δηλαδή, για ένα πράγμα φρόντιζε συνεχώς, να δείξει την αγάπη, την οποία έτρεφε για αυτούς. Δηλαδή, εκείνοι μεν, αφού σας παρέλαβαν από εμένα, συνέχισαν την καθοδήγησή σας· δηλαδή είπε «ως τέκνα», για να μην τονίσει ότι το είπε, για να τους κολακεύσει, αναφέρει και την αιτία: «*παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς κἀγώ* (: αφού λοιπόν είμαι πατέρας σας, σας παρακαλώ να γίνεστε μιμητές μου)» [Α΄Κορ. 4, 16]· [πρβλ. και Α΄Κορ. 11, 1: «*Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ* (: να γίνεται μιμητές μου, όπως και εγώ έγινα μιμητής του Χριστού)»]. Πω πω, πόση είναι η παρρησία του διδασκάλου· πόσο σαφής είναι η εικόνα εφόσον και άλλους παρακαλεί γι’ αυτό! και δεν το κάνει αυτό από υπερηφάνεια αλλά δείχνει ότι είναι εύκολη η αρετή.

«Μη μου πεις λοιπόν ότι δεν μπορώ να σε μιμηθώ, διότι εσύ είσαι ο δάσκαλος και μέγας’’. Η απόσταση μεταξύ μας δεν είναι τόσο μεγάλη όσο μεταξύ Χριστού και εμένα· και όμως εγώ μιμήθηκα Εκείνον». Όταν μεν γράφει προς τους Εφεσίους, δεν θέτει τον εαυτό του στο μέσο, αλλά κατευθείαν όλους αυτούς τους οδηγεί εκεί λέγοντας: «*Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητά* (: αφού λοιπόν ο Θεός σάς συγχώρεσε, να γίνεστε και εσείς μιμητές του Θεού ως παιδιά Του αγαπητά)» [Εφ. 5, 1]· εδώ όμως, επειδή απευθυνόταν προς αδύνατους στην πίστη, παρενέβαλε τον εαυτό του. Αλλά πάντως δείχνει ότι και έτσι είναι δυνατό να μιμηθούν τον Χριστό, διότι εκείνος που μιμήθηκε την ακριβή σφραγίδα, μιμήθηκε το πρωτότυπο.

ΠΗΓΕΣ:

• https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-i-ad-corinthios.pdf

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στην Α΄ Προς Κορινθίους επιστολήν, ομιλία ΙΒ΄[επιλεγμένα αποσπάσματα], πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 2015, τόμος 18, σελίδες

327-329.

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στην Α΄ Προς Κορινθίους επιστολήν,* ομιλία ΙΓ΄[*επιλεγμένα αποσπάσματα*], πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 2015, τόμος 18, σελίδες 354-365.

• Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.

• Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.

• Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.

• Π.Τρεμπέλα, Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία(απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

• Liddell & Scott, Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας(Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού, εκδ. Πελεκάνος 2007), http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)